

ชื่อวิทยานิพนธ์ การศึกษากระบวนการแสวงหาบริการสุขภาพของผู้หญิง
 โรคหลอดเลือดหัวใจ ในกรุงเทพมหานคร
 ผู้วิจัย เพชรรัตน์ เอี่ยมละออ
 ปรียญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลผู้ใหญ่)
 คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
 จริยวัชร คมพาศน์, ศ.ค. (พยาบาลสาธารณสุข)
 สิริอร สันธุ, D.N.Sc.
 อติรัตน์ วัฒนไพลิน, กศ.ค. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร)
 วันที่สำเร็จการศึกษา 30 พฤษภาคม 2540

บทคัดย่อ

โรคหลอดเลือดหัวใจ เป็นปัญหาที่พบได้มากขึ้นในผู้หญิง ปัญหาที่พบในผู้หญิงที่ป่วยเป็นโรคหลอดเลือดหัวใจ ประการหนึ่งคือ การมารับรักษาอย่างถูกต้องล่าช้า ซึ่งมีผลให้เกิดภาวะแทรกซ้อน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา กระบวนการแสวงหาบริการสุขภาพของผู้หญิงโรคหลอดเลือดหัวใจ ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้หญิงโรคหลอดเลือดหัวใจ ที่มารับบริการในโรงพยาบาลรัฐบาล จำนวน 150 คน และโรงพยาบาลเอกชน 60 คน ระหว่างวันที่ 2 มกราคม - 15 มีนาคม 2540 เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์เนื้อหา โดยการจัดหมวดหมู่ สรุปและนำเสนอในเชิงปริมาณ

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มมีอายุเฉลี่ย 65 และ 66 ปี ตามลำดับ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล และมีการศึกษาระดับประถมศึกษา ในเรื่องของรายได้พบว่ามีความแตกต่างกัน ในระหว่างผู้มารับ บริการในโรงพยาบาลรัฐ และโรงพยาบาลเอกชน

กระบวนการแสวงหาบริการสุขภาพมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การรับรู้ การให้ความหมาย และการจัดการกับอาการที่เกิดขึ้น กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีการรับรู้อาการมากที่สุด 2 กลุ่ม คือ อาการเจ็บหน้าอก และอาการเจ็บหน้าอกร่วมกับมีอาการอย่างอื่น ร้อยละ 62.0 และ 50.0 อาการหอบเหนื่อย และอาการหอบเหนื่อยร่วมกับมีอาการอย่างอื่น ร้อยละ 15.3 และ 28.3 ตามลำดับ โดยมีการให้ความหมายว่าเป็น “ธรรมดาของคนแก่” ร้อยละ 24.7 และ 30.0 เป็นลม ร้อยละ 10.3 และ 5.0 ไม่สามารถให้ความหมายได้ร้อยละ 18.7 และ 21.7 ตามลำดับ โดยทั้ง 2 กลุ่มจัดการกับอาการขั้นต้นเหมือนกัน

คือ รักษาตนเอง ร้อยละ 65.3 และ 73.3 ตามลำดับ โดยใช้เวลาดังกล่าวการและรักษาตนเองอยู่ในช่วง 1 - 3 เดือน

ขั้นตอนที่ 2 การเลือกแหล่งบริการสุขภาพ และการเข้ารับบริการสุขภาพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีการปรึกษาสมาชิกในครอบครัว เพื่อน และคนข้างบ้าน แล้วจึงเลือกเข้ารับบริการในโรงพยาบาลเอกชน คลินิก โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน ร้านขายยา ศูนย์บริการสาธารณสุข สถานที่รักษาที่ใช้ยาสมุนไพร และโรงพยาบาลที่ศึกษาโดยมีเหตุผลสำคัญในการเข้ารับบริการ คือ ใกล้ที่พัก เดินทางสะดวก ร้อยละ 60.9 และ 43.9 ตามลำดับ ขณะที่เหตุผลสำคัญของกลุ่มตัวอย่าง ที่เลือกมารับบริการในโรงพยาบาลรัฐบาลที่ศึกษา คือ มีคนรู้จักเป็นเจ้าของพื้นที่ ร้อยละ 28.0 ส่วนในกลุ่มตัวอย่างที่เลือก มารับบริการในโรงพยาบาลที่ศึกษาของเอกชน ให้เหตุผล คือ ชื่อเสียงของโรงพยาบาล/แพทย์ ร้อยละ 48.3

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผล และการเปลี่ยนแหล่งรักษา กลุ่มตัวอย่างที่ไปเข้ารับบริการจากแหล่งบริการสุขภาพอื่น ๆ ก่อนมารับบริการในโรงพยาบาลที่ศึกษา ของกลุ่มตัวอย่างจากโรงพยาบาลของรัฐบาล รับรู้ว่าการหลังการรักษาว่าคงเดิม ร้อยละ 54.0 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มาเข้ารับบริการในโรงพยาบาลเอกชน รับรู้ว่าการหลังการรักษาว่าดีขึ้น ร้อยละ 43.9 โดยมีเหตุผลของการเปลี่ยนแหล่งรักษา ก่อนมารับบริการในโรงพยาบาลที่ศึกษาเหมือนกัน คือ รักษาแล้วอาการไม่ดีขึ้น ร้อยละ 34.5 และ 43.9 ตามลำดับ

จากผลการศึกษา ผู้วิจัยเสนอแนะให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคหลอดเลือดหัวใจ กับ ผู้หญิงและประชาชนที่เหมาะสม สามารถให้ผู้หญิงและประชาชนทุกคน ไม่ว่าจะอยู่ในสถานะใด มีการรับรู้การและสามารถให้ความหมายได้อย่างถูกต้อง และสามารถเข้ารับการรักษาได้อย่างถูกต้องตั้งแต่ระยะเริ่มแรก